

DOI: 10.32347/2076-815X.2024.85.551-558

УДК 725

к. арх. **Савчук А.І.**,
Sav4uk.a.1@gmail.com, ORCID: 0000-0003-0344-980X,
Ковач М.М.,
mykhailo.kovach@ukd.edu.ua, ORCID: 0009-0006-5873-2070,
ЗВО «Університет Короля Данила», м. Івано-Франківськ

ПАРКІНГ-УКРИТТЯ. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИЙ ПРОЄКТ НА ВУЛИЦІ БЕРЕГОВІЙ У МІСТІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Обґрунтовано актуальність створення інфраструктурних об'єктів з функцією укриття, які мають подвійне призначення. Проведено містобудівний аналіз ділянки транспортної розв'язки, прилеглих територій та кварталів. Визначено характер та функції забудови, проаналізовано напрями руху пішоходів, особливості пересування приватного та громадського автотранспорту. При розробці концепції функціонально-планувального рішення враховано вимоги нормативних документів до споруд подвійного призначення. Експериментальним проектом передбачається створення підземного паркінгу, який може виконувати одночасно декілька функцій: паркування та часткове обслуговування автомобілів, комерцію, складські приміщення, санвузли та кімнати для комфортного перебування людей під час повітряних ракетних атак та інших загроз. При такій організації проекту паркінгу-укриття з додатковими приміщеннями є можливість створення умов для пришвидшення терміну окупності будівництва за рахунок введення ряду комерційних приміщень. У такому випадку буде можливість підтримки приміщень для укриття в належному стані.

Ключові слова: укриття; підземна урбаністика; паркінг; споруди подвійного призначення із захисними властивостями сховищ; містобудівний аналіз; простір міста.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану виникла потреба захисту цивільного населення від різного роду воєнних загроз. Наявні захисні споруди та приміщення дуже часто мають неналежні умови для перебування людей, що підлягають укриттю. Окрім пристосування чи реорганізації існуючих споруд цивільного захисту виникає можливість та потреба нового будівництва такого типу будівель. У нормативному документі: «ДБН В.2.2-5:2023 Захисні споруди цивільного захисту» визначається поняття: «споруди подвійного призначення». Вони призначені для перебування людей терміном

до 48 годин. Створюються з метою раціонального використання захисних споруд поза межами періоду дії надзвичайних ситуацій, воєнних (бойових) дій в житлових будинках та будівлях громадського призначення [1, с. 6]. Опираючись на сучасні виклики, вимоги й можливості, сформульовані в державних нормативних документах, здійснена спроба запроектувати багатофункціональний паркінг-укриття в місті Івано-Франківськ на вулиці Береговій. Тут проходить умовна межа рекреаційної зони набережної, житлового кварталу, зупинки громадського транспорту, вищого навчального закладу та одного з автомобільних потоків у центральну частину міста.

Мета дослідження. На основі встановлених нормативних вимог, містобудівного аналізу території розробити проект архітектурної організації багатофункціонального паркінгу-укриття з приміщеннями, які дозволять забезпечити комфортне перебування людей.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Через російську агресію проти України питання захисту цивільного населення сильно актуалізувалось. У науковій літературі є певні дослідження, що стосуються загалом особливостей об'ємно-планувальних рішень захисних споруд цивільного захисту [2, с.203–220]. Визначено та уточнено категорійно-понятійний апарат, сформульовано основні вимоги до функціонального складу приміщень укриттів, їх розмірів та способів розрахунків. Також активно досліджуються питання пристосування інтер'єрів підвальних приміщень під укриття у вищих навчальних закладах [3, с. 224–238]. Звертається увага і на підвальні багатофункціональні приміщення в індивідуальному будівництві з функцією укриття [4, с. 259–265]. Наголошується потреба поширення практики проектування приміщень для захисту в одnorodинних житлових будинках. Окрім наукових джерел існує ряд нормативних документів, які були використані при створенні експериментального проекту [1; 5; 6].

Виклад основного матеріалу. Містобудівний аналіз території передбачав візуальні обстеження, часткові обміри проїжджої частини та актуалізацію ситуації з нанесенням її на підоснову у вигляді вкопювання з генерального плану. В першу чергу розроблено ситуаційну схему (рис. 1) з метою демонстрації загальної ситуації в контексті прилягаючих територій. Визначено характеристики вуличної та пішохідної мережі, забудови, а також сформовано орієнтовні межі ділянки на проектування підземного паркінгу в межах існуючої транспортної розв'язки. Аналіз існуючої забудови (рис. 2) дозволив зрозуміти її характер, поверховість та функціональне призначення. У центрі досліджуваної ділянки знаходиться велика автобусна зупинка, що розташовується в межах вулиць Берегової, Набережної та Пулюя.

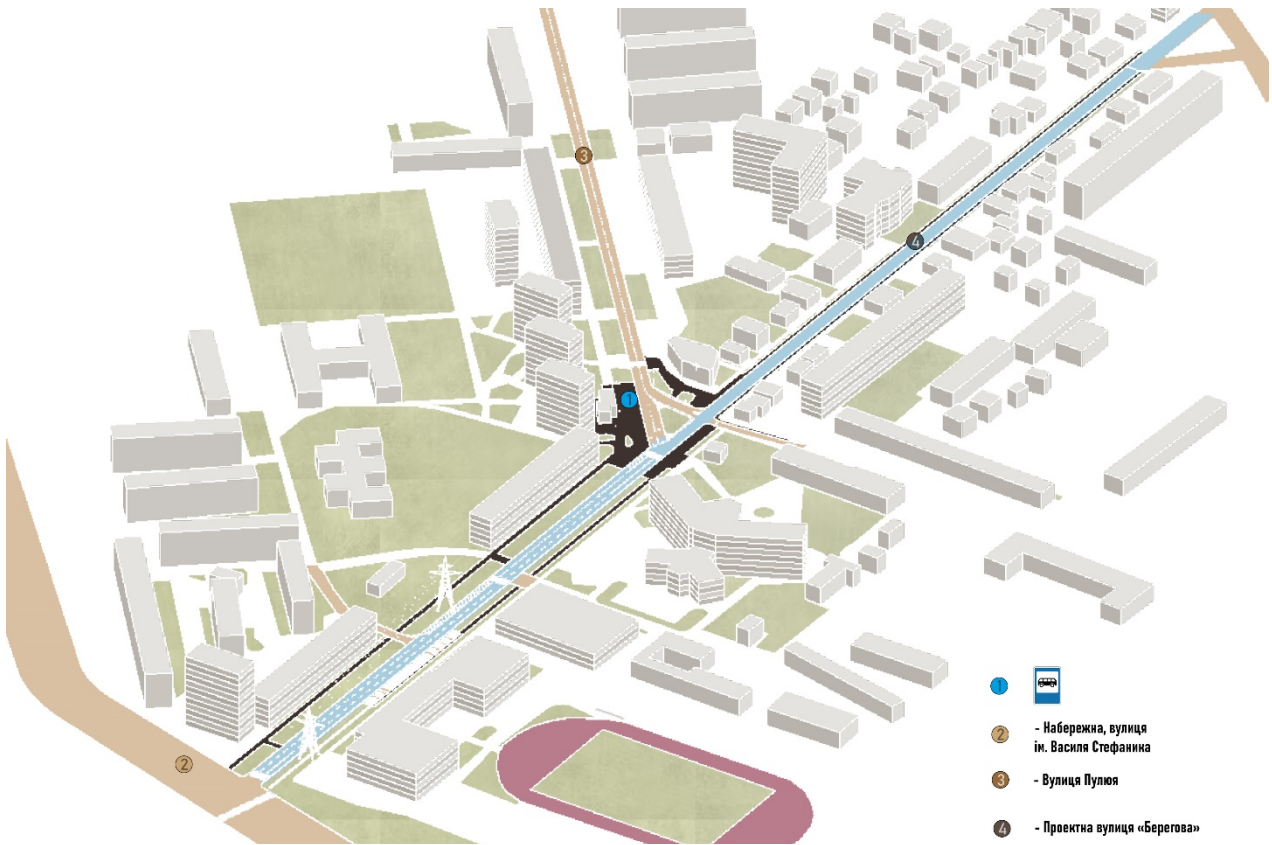

Рис. 1. Ситуаційна схема.

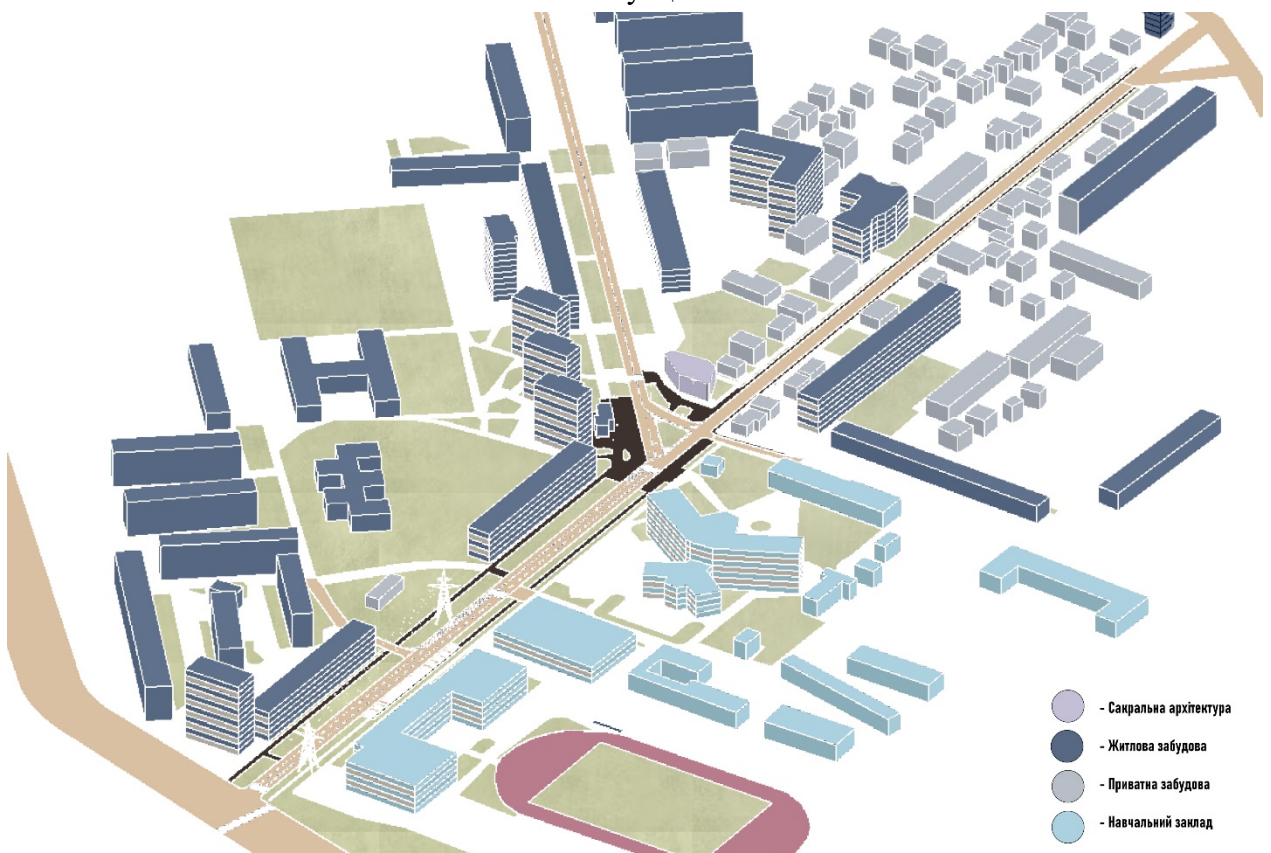

Рис. 2. Схема аналізу існуючої забудови.

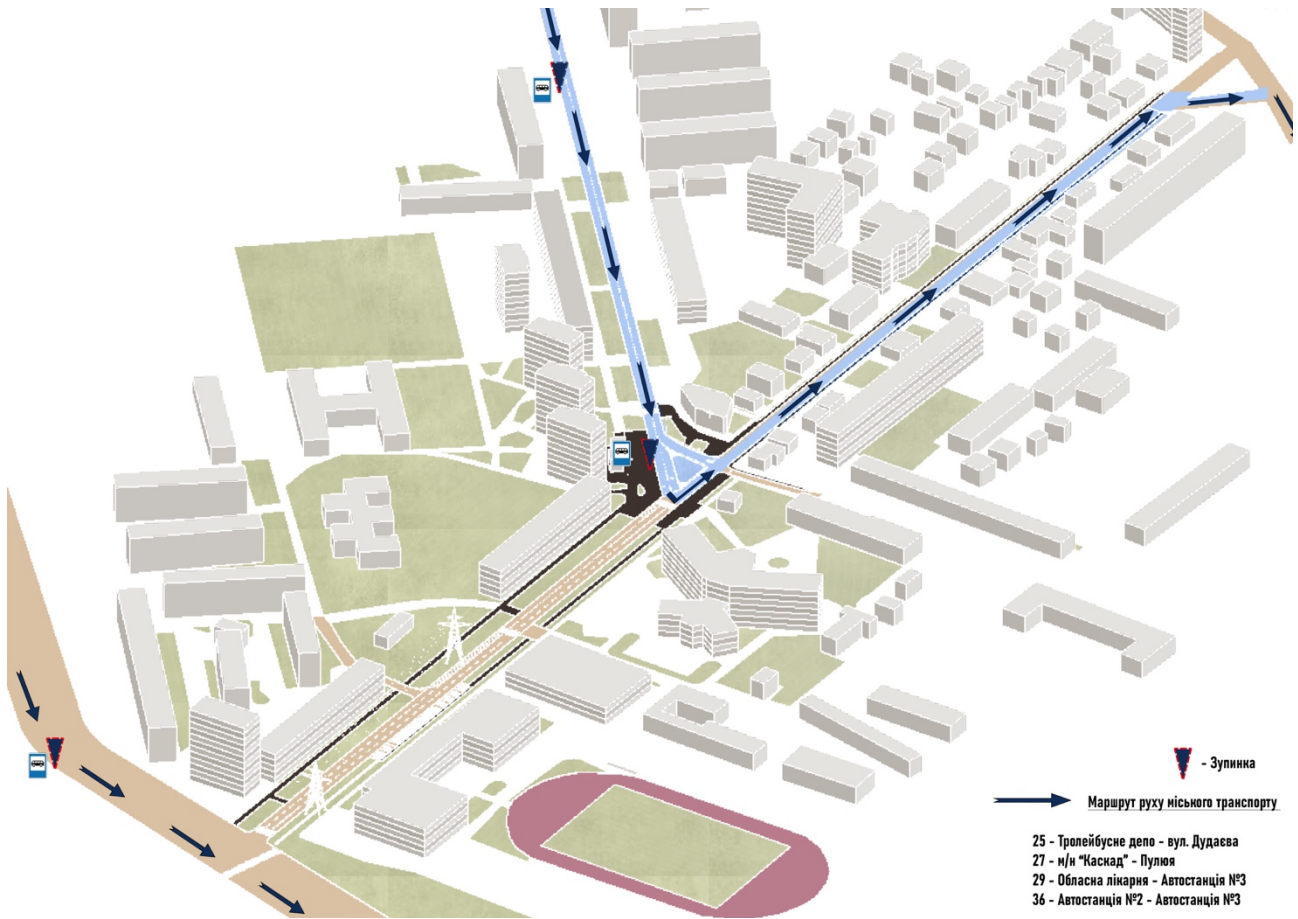

Рис. 3. Схема руху громадського транспорту.

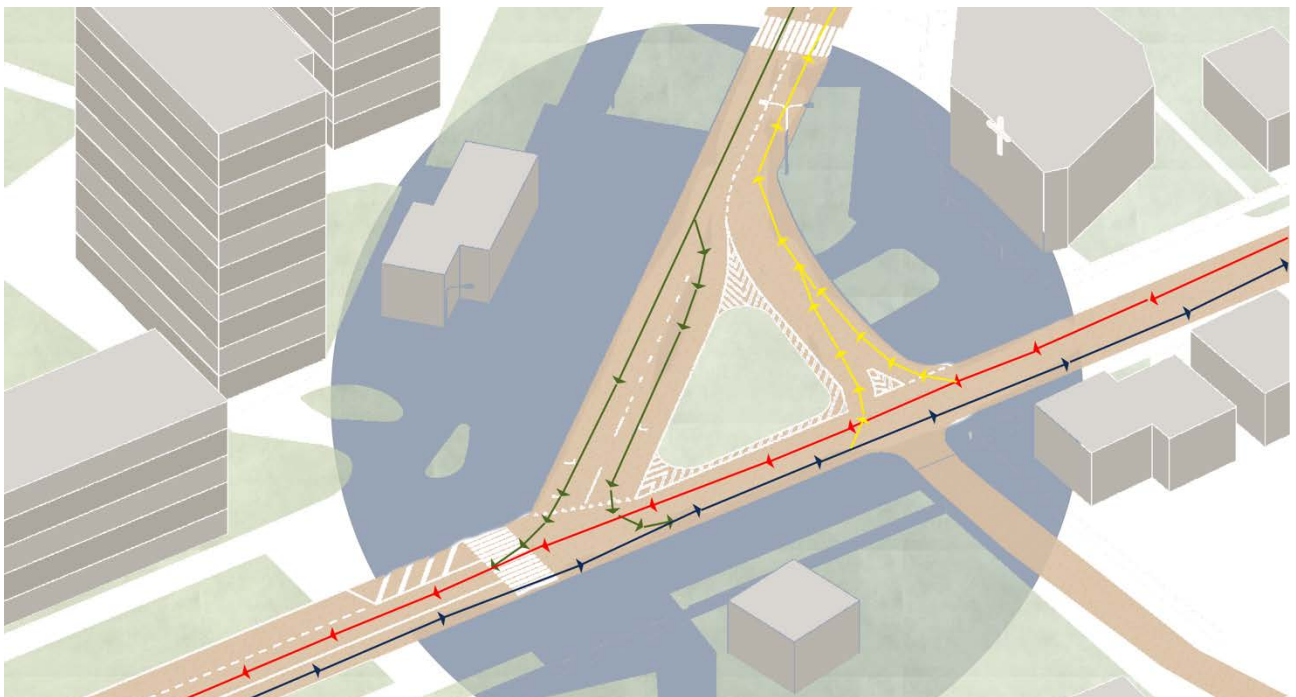

Рис. 4. Схема руху автомобілів на транспортній розв'язці.

В той же час вона є комунікаційним осередком для студентів та викладачів вищого навчального закладу Національного технічного університету нафти і газу, який розміщується на протилежному боці від вулиці Берегової. Можна зробити висновок, що дана автобусна зупинка має забезпечує постійний потік пасажирів протягом дня з піковими навантаженнями зранку та ввечері. Її можна вважати важливим комунікаційним вузлом у межах кварталу (рис. 3). Поруч розташовуються сакральна будівля та продуктовий ринок, що створюють додатковий попит на потребу перевезень. У межах житлового кварталу з багатоповерхових будинків розташовуються ясла-садок № 26 «Барвінок» та Ліцей № 17. Ці будівлі, як і заклад вищої освіти мають власні укриття. Вони забезпечують свої потреби в питанні цивільного захисту. Проте існує значна кількість людей, котрі проживають у багатоповерхових житлових будинках, котрі або не мають укриттів, або ці приміщення не придатні навіть для тимчасового користування.

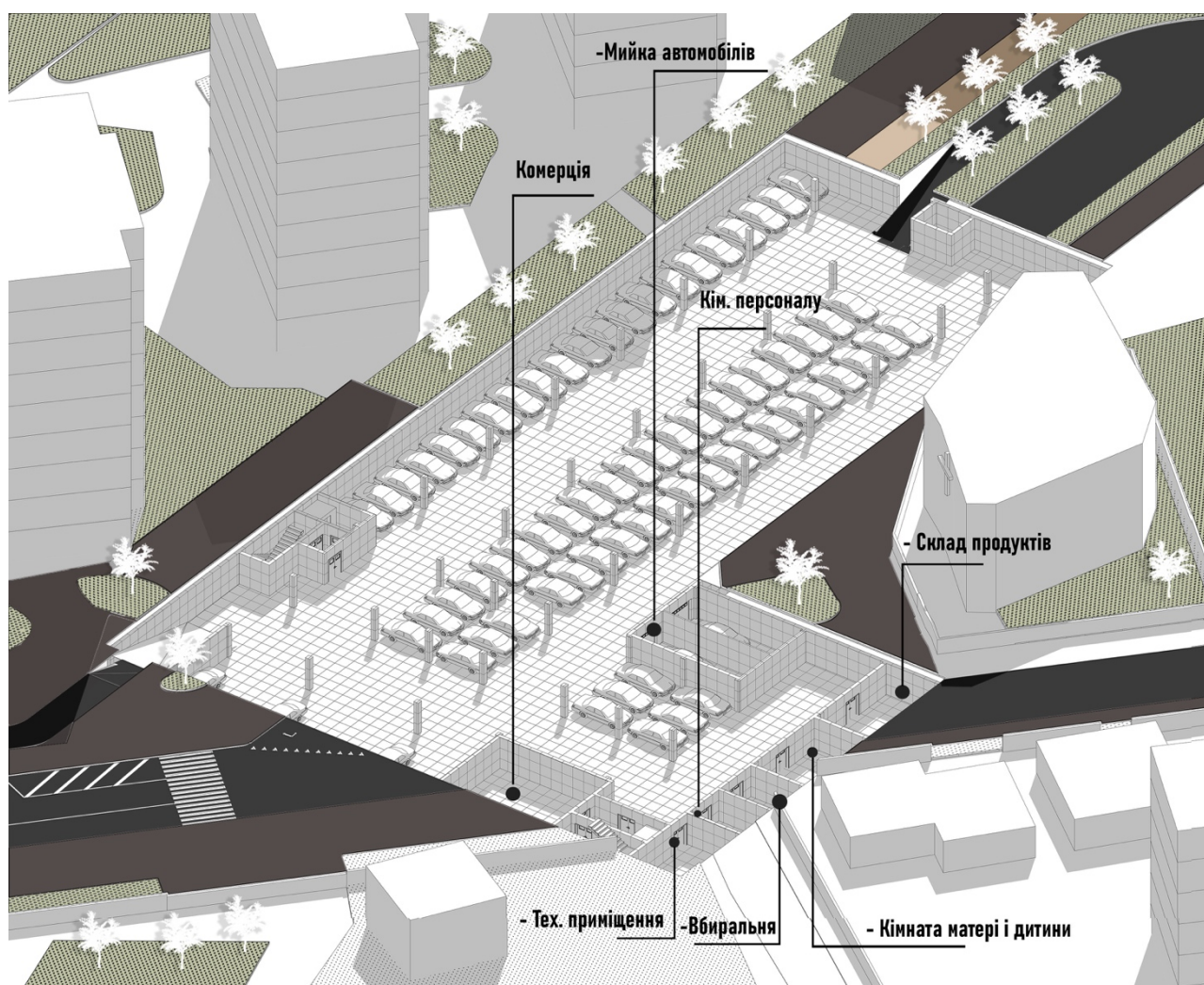

Рис. 5. Схема функціонально-планувальної організації паркінгу-укриття.

В моменти повітряної тривоги громадський транспорт припиняє рух, тому на цій території може перебувати значна кількість пасажирів, котрі проїжджають транзитом. Для забезпечення даної потреби виникає необхідність створення приміщень для їх захисту.

Окрім питання цивільного захисту населення є проблема автомобільного трафіку в центральній частині міста та на під'їздах до неї. Дана територія розташовується поруч з вулицею Набережною, що являється однією з головних автомобільних магістралей міста. Для повного розуміння ситуації проаналізовано рух транспорту на розв'язці. З даної схеми можна зробити висновок про те, що рух автомобілів є активним. У сторону центральної частини міста ширина проїжджої частини зменшується, що дозволяє стверджувати ідею про обмеження руху приватного автотранспорту. Для забезпечення доброї комунікації між центром та прилеглими територіями необхідно запропонувати автомобілісту альтернативу. Першим фактором є створення додаткових місць для паркування, другим – покращення якості послуг, які надає громадський транспорт. Будівництво такої технологічно складної споруди є непростим та дороговартісним, що робить його інфраструктурним об'єктом. Звідси виникає питання багатofункціональності, з метою залучення різного роду інвестицій та зменшення терміну окупності самого об'єкта. Від функціонально-планувального рішення буде залежати загальна привабливість, зручність та комфортність будівлі. В даному випадку запропонована проектна пропозиція паркінгу-укриття (рис. 5) передбачає його прямий зв'язок із спорудою на зупинці громадського транспорту за допомогою вертикальних комунікацій (сходів та ліфта). Паркінг вміщує 70 автомобілів, в тому числі й паркомісця для людей з інвалідністю. Для забезпечення комфортного перебування людей під час загроз, проектом пропонується наявність складського приміщення, санвузлів, кімнати матері та дитини. Також запроектовано комерційне приміщення та міні-мийку автомобілів. Передбачено й технічні приміщення з метою розміщення необхідного технологічного обладнання. Проектом пропонується функціонально-планувальна організація будівлі паркінгу з можливістю його використання як укриття, питання інженерного забезпечення та конструктивних рішень не аналізувалось.

Висновок. Проаналізувавши нормативні документи, наукові дослідження та опираючись на досвід архітектурного проектування, запропоновано експериментальний інвестиційний проект багатofункціонального паркінгу-укриття. Такий об'єкт у майбутньому може вирішити містобудівні задачі, зокрема проблему паркування, сприяти розвитку громадського транспорту міста. В окремі періоди служити місцем для захисту від різного роду загроз для людини. Варто відзначити, що у такій будівлі в процесі експлуатації може

змінюватись її функціональна організація виходячи з умов та нових потреб. Подальших досліджень та розробки потребують питання забезпечення будівлі необхідним інженерним обладнанням й визначення її конструктивних характеристик.

Література

1. ДБН В.2.2-5:2023. Захисні споруди цивільного захисту. [Чинний від 2023-11-01]. Вид. офіц. Київ: Мінінфраструктури України, 2023. 112 с.
2. Гетун Г.В., Безклубенко І.С., Соломін А.В., Баліна О.І. Особливості об'ємно-планувальних рішень захисних споруд цивільного захисту. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2023. Вип. 67. С. 203–220.
3. Зиміна С.Б., Меженна Н.Ю. Пристосування інтер'єрів підвальних приміщень під укриття у вищих навчальних закладах. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2023. Вип. 26–27. С. 224–238.
4. Меженна Н.Ю., Ушаков Г.Н. Підвальне багатофункціональне приміщення індивідуального житлового будинку з функцією укриття: застосування у навчальному процесі. *Архітектурний вісник КНУБА*. 2023. Вип. 26–27. С. 259–265.
5. ДБН В.2.3-15:2007. Автостоянки та гаражі для легкових автомобілів. [Чинний від 2023-11-01]. Вид. офіц. Київ: Мінрегіон України, 2022. 47 с.
6. ДБН В.2.2-12:2019. Планування та забудова територій. [Чинний від 2023-11-01]. Вид. офіц. Київ: Мінрегіон України, 2022. 177 с.

Candidate of architecture **Savchuk Andriy, Kovach Mykhailo**,
«King Danylo University», Ivano-Frankivsk, Ukraine

PARKING-SHELTER. EXPERIMENTAL PROJECT ON BEREGOVA STREET IN THE CITY OF IVANO-FRANKIVSK

The research substantiates the relevance of creating infrastructural objects with the function of shelter, which have a dual purpose. An urban planning analysis of the area of the transport interchange, adjacent territories and quarters was carried out. The nature and functions of the building were determined, the directions of pedestrian movement, the peculiarities of the movement of private and public auto transport were analyzed. When developing the concept of a functional planning solution, the requirements of regulatory documents for dual purpose buildings are taken into account. The experimental project envisages the creation of an underground parking lot that can perform several functions at the same time: parking and partial

maintenance of cars, commerce, warehouses, bathrooms and rooms for the comfortable stay of people during air missile attacks and other threats. With such an organization, the parking-shelter project with additional premises is an opportunity to create conditions for speeding up the construction payback period due to the introduction of a number of commercial premises. In this case, it will be possible to maintain shelter premises in good condition.

Keywords: shelter; underground urbanism; parking; dual purpose buildings with protective properties of storage; urban planning analysis; city space.

REFERENCES

1. DBN V.2.2-5:2023. Zakhysni sporudy tsyvilnoho zakhystu. [Chynnyi vid 2023-11-01]. Vyd. ofits. Kyiv: Mininfrastruktury Ukrainy, 2023. 112 s. {in Ukrainian}
2. Hetun H.V., Bezklubenko I.S., Solomin A.V., Balina O.I. Osoblyvosti ob'ємno-planuvalnykh rishen zakhysnykh sporud tsyvilnoho zakhystu. *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*. 2023. Vyp. 67. S. 203–220. {in Ukrainian}
3. Zymina S.B., Mezhenna N.Yu. Prystosuvannia interieriv pidvalnykh prymishchen pid ukryttia u vyshchykh navchalnykh zakladakh. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA*. 2023. Vyp. 26–27. S. 224–238. {in Ukrainian}
4. Mezhenna N.Yu., Ushakov H.N. Pidvalne bahatofunktsionalne prymishchennia indyvidualnoho zhytlovoho budynku z funktsiieiu ukryttia: zastosuvannia u navchalnomu protsesi. *Arkhitekturnyi visnyk KNUBA*. 2023. Vyp. 26–27. S. 259–265. {in Ukrainian}
5. DBN V.2.3-15:2007. Avtostoianky ta harazhi dlia lehkovykh avtomobiliv. [Chynnyi vid 2023-11-01]. Vyd. ofits. Kyiv: Minrehion Ukrainy, 2022. 47 s. {in Ukrainian}
6. DBN V.2.2-12:2019. Planuvannia ta zabudova terytorii. [Chynnyi vid 2023-11-01]. Vyd. ofits. Kyiv: Minrehion Ukrainy, 2022. 177 s. {in Ukrainian}